

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3450/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Ристић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Градско саобраћајно предузеће Београд“ Београд, чији је пуномоћник Иван Рајковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 988/23 од 09.03.2023. године, у седници одржаној 08.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 988/23 од 09.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 596/22 од 25.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име разлике у висини накнаде трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у готовом новцу исплати за период од марта 2019. године закључно са октобром 2021. године укупан износ од 61.424,10 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у боновима за период од марта 2019. године закључно са октобром 2021. године исплати укупан износ од 34.922,40 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 2.877,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 988/23 од 09.03.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, па је обавезан тужени да тужиоцу на име разлике у висини накнаде за исхрану у току рада која се исплаћује у готовом новцу за период од марта 2019. године закључно са

октобром 2021. године исплати укупан износ од 61.424,10 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате као у садржини тог става. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, па је обавезан тужени да тужиоцу на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у боновима за период од марта 2019.године до закључно са октобром 2021.године исплати укупан износ од 34.922,40 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде па је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 2.877,00 динара, а обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка које је имао пред првостепеним судом у износу од 31.007,72 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка по жалби у износу од 23.753,86 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбе члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. Закона парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог дозвољена, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог. У утуженом периоду тужени је тужиоцу исплаћивао износ за топли оброк сразмерно броју радних дана и то по вредности једног топлог obroка у бону од 140,20 динара и у новцу од 210,30 динара. Тужилац у овој парници тражи исплату разлике између исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и припадајуће по Колективном уговору туженог („Службени лист Града Београда“ број 96/18). Наведеним Колективним уговором, чланом 64. предвиђено је право запослених на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану. Висину тужбеног захтева тужилац је определио на основу података које је доставио тужени.

Првостепени суд је оценио да накнада трошкова за исхрану у току рада представља саставни део зараде у смислу члана 105. став 2. и 3. Закона о раду, те да износ од 500,00 динара по радном дану садржи порезе и доприносе што је предвиђено чланом 3. Анекса 1. Колективног уговора туженог, па с обзиром да је тужени исплатио тужиоцу накнаду трошкова исхране у бруто износу од 500,00 динара по радном дану, првостепени суд је одбио као неосноване тужбене захтеве тужиоца. Такође, првостепени суд сматра да је тужени био дужан да примени императивну одредбу члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата и других примања код корисника јавних средстава, а не члан 64. став 1. Колективног уговора туженог од 11.10.2018. године, којим је накнада трошкова исхране са 300,00

динара, по Колективном уговору туженог од 06.07.2013. године и по члану 63. Колективног уговора туженог од 28.01.2015. године, увећана на износ од 500,00 динара.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, сматрајући да се у основну нето зараду у смислу правила Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава не урачунава накнада трошкова из члана 118 Закона о раду. Накнада трошкова за исхрану у току рада има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из члана 106. и 107. Закона о раду према којима се зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Стога се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, којим се привремено уређује основица, односно основна зарада запосленог и сви елементи који служе за обрачун и исплату зараде, не могу односити на накнаду трошкова које запослени има по основу исхране у току рада. Поред тога, исплатом наведених трошкова у мањем износу од износа прописаних Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности града Београда и Колективним уговором туженог запосленима су дата мања права од права утврђених тим колективним уговорима. Како је тужени неосновано умањио износ трошкова за исхрану у току рада који је исплаћивао у динарском износу и у износу који је требало да се исплаћује у боновима тужени је обавезан да тужиоцу исплати разлику накнаде ових трошкова.

По оцени Врховног суда, побијана другостепена пресуда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду („Сл. гласник РС“ број 24/05..95/18) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са општим актом и уговором о раду ако послодавац ово право није обезбедио на други начин. Одредбом члана 105. став 2. истог Закона прописано је да се под зарадом сматра зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, а ставом 3. истог члана прописано је да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тач. 4. и 5, члана 118. тач. 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158.

Одредбом члана 64. став 1. Колективног уговора ЈКП ГСП „Београд“ („Службени лист Града Београда“, број 96 од 11.10.2018. године) прописано је да запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану, док је ставом 3. истог члана предвиђено да се месечна накнада за исхрану у току рада из става 1. овог члана исплаћује по истеку месеца истовремено са коначном исплатом зараде, а на основу присуства на раду запосленог за текући месец.

Накнада трошкова исхране у току рада у истој висини била је утврђена и одредбом члана 23. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности Града Београда („Службени лист Града Београда“ број 78/18).

У овој парници је било спорно да ли је колективним уговорима који су важили у утуженом периоду висина накнаде трошкова за исхрану у току рада била предвиђена у бруто или нето износу. Наводи ревизије да би исплата накнаде трошкова за исхрану у току рада у нето износу предвиђеном колективним уговором туженог довела до повећања зарада није од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари, с обзиром да су сагласно одредби члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 116/14), ништаве одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и другог сталног примања код субјекта из члана 2. овог Закона. У конкретном случају није спорна измена општег акта – Колективног уговора, већ је спорна примена тог акта у смислу исплате уговореног износа на име накнаде трошкова за исхрану у бруто или нето износу.

Супротно наводима ревизије, код обрачуна зараде, Закон о раду није изричито прописао тзв. „бруто принцип“, нити се тај принцип примењује код обрачуна и исплате накнаде за исхрану у току рада у конкретном случају. Такође, не доводи се у питање ни тумачење одредбе члана 64. став 1. Колективног уговора туженог, у погледу висине износа предметне накнаде, нити сама ова одредба упућује на примену тзв. „бруто принципа“ приликом обрачуна и исплате накнаде за исхрану у току рада.

Одредбом члана 105. Закона о раду прописано је између осталог, шта чини зараду, а одредбом члана 118. став 1. тачка 5. истог Закона, прокламовано је право запослених на накнаду трошкова за исхрану, док је детаљније регулисање овог права остављено социјалним партнерима кроз колективне уговоре или аутономне правне акте послодавца, при чему је једино ограничење постављено у односу на начин исплате, али не и на висину и начин обрачуна накнаде, због чега тужиоцу у конкретном случају, припада предметно потраживање у нето износу који је предвиђен чланом 64. Колективног уговора туженог. Стога је другостепени суд правилно преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиоца.

Запослени у складу са одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада, а висина трошкова мора бити изражена у новцу. Без обзира на установљен принцип зараде, која у складу са одредбом члана 105. Закона о раду у себи садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, појединачне одредбе колективних уговора и уговора о раду тумаче се онако како су дефинисане. Бруто принцип зарада подразумева да зарада у себи садржи порезе и доприносе, при чему се у уговору о раду и другим релевантним актима увек наводи и нето износ зараде. У ситуацији када се актима послодавца не наводе конкретни новчани износ који се по одређеном основу има исплатити запосленом не може се на штету запослених претпоставити, односно закључити да је реч о уговореном бруто износу.

Код изложеног, неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**